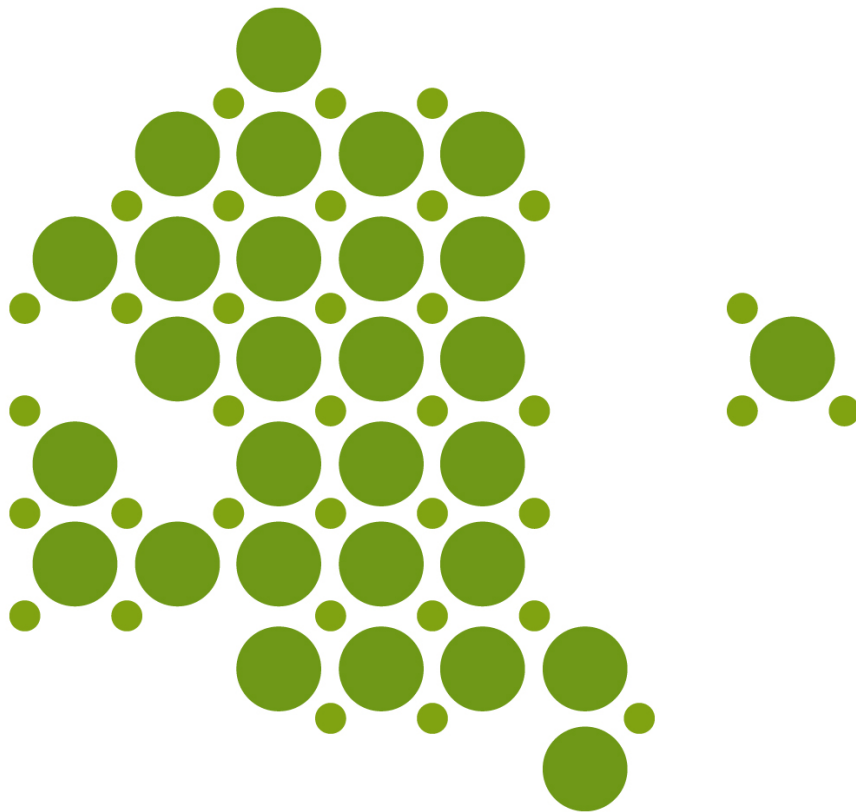

Afrapportering på Social- og boligstyrelsens Centrale Udmelding vedr. tegnsprogs- indsatser til børn og unge med et varigt høretab

KKR Hovedstaden

Marts 2023

Indhold

Opsamling:.....	3
Indledning.....	3
Social- og Boligstyrelsens definition af indsatsen/målgruppen.....	4
Proces og metode.....	4
TEMA 1: Koordination og samarbejde.....	5
Formål med beskrivelsen.....	5
Kommunerne i hovedstadsregionens oplevelser af behov for tegnsprogsindsatser	5
Kommunerne i hovedstadsregionens aktuelle koordinering.....	7
TEMA 2: Fremadrettet tilrettelæggelse af indsatsen	9
Formål med beskrivelsen.....	9
Kommunerne i hovedstadsregionens fremadrettede tilrettelæggelse af tegnsprogsindsatser.....	9
Kommunerne i hovedstadsregionens fremadrettede organisering af indsatserne.....	10
Bilag	11

Opsamling:

Kort oprids af kommunernes tilbagemeldinger om aktuelle forhold og indsatser for målgruppen:

- Der er et begrænset antal i børn og unge i målgruppen og flere kommuner har ikke været i kontakt med målgruppen i mange år
- Som angivet i den Centrale Udmelding, oplever kommunerne et fald i efterspørgslen på højt specialiserede tegnsprogsindsatser, hvilket skyldes, at størstedelen af børnene profiterer af Cochlear Implant (CI) eller anden høreteknologi
- Kommunerne forventer, at behovet for tegnsprogsindsatser fortsat vil falde grundet ny udvikling af høreteknologi mv.
- Der er etableret et godt samarbejde med eksterne samarbejdspartnere, som de audiologiske afdelinger, kommunikationscentrene, de højt specialiserede tilbud, private leverandører af teknologiske hjælpemidler m.fl.
- Eksterne samarbejdspartnere kontaktes, når kommunerne mangler kendskab til målgruppen eller indsatser in house
- KL's Koordinationsforum følger løbende udviklingen i kapacitet og belægning på de lands- og landsdelsdækkende tilbud, som er helt eller delvist objektivt finansierede

I forhold til den fremadrettede tilrettelæggelse af tegnsprogsindsatser fremhæver kommunerne:

- Det gode rammeaftalesamarbejde mellem kommunerne og Region H, som fortsættes i regi af KKR Hovedstaden og Embedsmandsudvalget
- Det kan undersøges, om der med fordel kan etableres en form for nationalt register over, hvor mange der er i målgruppen, og hvilke tilbud der benyttes
- Der kan etableres et netværk på tværs af kommunerne for at sikre videndeling på høreområdet
- De specialiserede tilbud kan fortsat tilrettelægges indsatserne og tilpasse kapaciteten, så behov hos målgruppen efterkommes (det kan fx være i form af udkørende funktioner e.l.)
- Det kan undersøges, om der med fordel kan etableres et landsdækkende vidensmiljø på høretabsområdet, som sikrer løbende opdatering af viden på området og videreformidling til kommunerne ift. fx teknologi, metoder mv.

Indledning

Social- og Boligstyrelsen udsendte d. 27. september 2022 en Centrale Udmelding til landets kommunalbestyrelser vedr. *tegnspogsindsatser til børn og unge med et varigt høretab*. Social- og Boligstyrelsen kan udsende Centrale Udmeldinger for målgrupper og særlige indsatser, hvor der er behov for øget koordination eller planlægning på tværs af kommuner eller regioner for at sikre det fornødne udbud af højt specialiserede indsatser og tilbud. Kommunalbestyrelserne i hovedstadsregionen afrapporterer i fællesskab på den Centrale Udmelding.

Social- og Boligstyrelsen udsendte den Centrale Udmelding vedr. *tegnspogsindsatser til børn og unge med et varigt høretab*, fordi de er bekymrede for, hvorvidt kommuner og regioner i tilstrækkelig grad koordinerer og samarbejder om at anvende og dermed opretholde det fornødne udbud af højt specialiserede tegnsprogsindsatser.

Efter afrapportering til Social- og Boligstyrelsen vil følge en dialog mellem styrelsen og kommunalbestyrelserne med henblik på at kortlægge, hvorvidt der på regionalt og nationalt plan er en tilstrækkelig koordinering om at anvende og dermed opretholde højt specialiserede tegnsprogsindsatser til målgruppen.

Nærværende afrapportering samler besvarelser fra kommunerne i hovedstadsregionen.

Social- og Boligstyrelsens definition af indsatsen/målgruppen

Indsatsen/målgruppen beskrives i den Centrale Udmelding som *tegnsprogsindsatser til børn og unge med et varigt høretab*. Social- og Boligstyrelsen angiver i den Centrale Udmelding, at:

Den centrale udmelding omfatter børn og unge med varigt høretab med behov for højt specialiserede tegnsprogsindsatser, der ikke profiterer af høreteknologi og Cochlear Implant (CI)2, og som derfor har eller kunne have stor gavn af at have dansk tegnsprog som første- eller andetsprog. De højt specialiserede tegnsprogsindsatser kræver koordinering og planlægning på tværs af kommunerne og regionerne samt landsdækkende koordinering.

Proces og metode

Social- og Boligstyrelsen har anmodet om, at kommunerne i hovedstadsregionen dels beskriver deres koordination og samarbejde på tværs af regioner og på landsplan, dels at de beskriver den fremadrettede tilrettelæggelse af tegnsprogsindsatserne. For at kunne beskrive dette arbejde bedst muligt, har kommunerne i hovedstadsregionen haft en kvalitativ dialog på tværs af kommunerne.

I februar 2023 har der været afholdt et dialogmøde med repræsentanter fra kommunerne i hovedstadsregionen, som enten har en særlig faglig viden om målgruppen/indsatsen eller et ledelsesmæssigt ansvar i forhold til det faglige arbejde med indsatsen/målgruppen. Der er med dialogmøderne lagt vægt på, at komme hele vejen rundt om den faglige viden og det faglige arbejde ift. indsatsen og med målgruppen, hvorfor deltagerne bl.a. har været audiologopæder, ledere af PPR, faglige koordinatore, talehørekonulenter mv. Kommunerne er ligeledes forud for det afholdte dialogmøde blevet bedt om at indsamle viden i deres eget bagland.

På dialogmøderne er der via en spørgeguide faciliteret to fokusgruppeinterview med udgangspunkt i Social- og Boligstyrelsens to temaer:

- Tema 1: Koordination og samarbejde
- Tema 2: Fremadrettet tilrettelæggelse af indsatsen

Efter dialogmøderne har der været følgende proces:

- Udkast til afrapportering på Social- og Boligstyrelsens Centrale Udmelding er sendt til kommentering ved deltagerne fra dialogmøderne, samt de 29 kommuner i hovedstadsregionen
- Afrapporteringen er behandlet i Embedsmandsudvalget for det specialiserede socialområde og K29
- Afrapporteringen er godkendt i KKR Hovedstaden den 23. juni 2023

Nedenfor beskrives hovedstadskommunernes koordination og samarbejde, samt fremadrettede tilrettelæggelse af indsatsen med udgangspunkt i Social- og Boligstyrelsens Centrale Udmelding og de to

temaer heri.

TEMA 1: Koordination og samarbejde

Formål med beskrivelsen

Social- og boligstyrelsen beskriver i anmodningen, at de ønsker svar på følgende:

Hvordan koordinerer og samarbejder kommunerne i regionen samt på tværs af regioner og på landsplan om højt specialiserede tegnsprogsindsatser til børn og unge med et varigt høretab? Herunder også:

- 1) Hvordan koordineres i forbindelse med forskellige overgange i barnet og den unges liv (fx mellem førskoletilbud og skole, mellem skole og ungdomsuddannelse mv.)?*
- 2) Hvordan koordineres tegnsprogsindsatser og kapacitet med det stedlige kommunikationscenter og det relevante landsdækkende tilbud (fx i forbindelse med forskellige overgange)?*

Hvilke formelle samarbejdsaftaler eller lignende eksisterer der aktuelt for varetagelsen af højt specialiserede tegnsprogsindsatser til børn og unge med et varigt høretab?

Kommunerne i hovedstadsregionens oplevelser af behov for tegnsprogsindsatser

Begrænset antal i målgruppen

Samtlige kommuner i hovedstadsregionen peger på, at det er et yderst begrænset antal børn og unge der har et varigt høretab, og som har behov for højt specialiserede tegnsprogsindsatser, da fleste profiterer af høreteknologi og CI. Antallet af børn og unge i målgruppen, som kommunerne kommer i kontakt med varierer naturligt efter kommunestørrelse. Som Social- og Boligstyrelsen selv angiver i foranalysen til den Centrale Udmelding, er det samlede antal af børn og unge i målgruppen lavt, og det er dermed ikke alle kommuner i hovedstadsregionen, der er i kontakt med målgruppen. Flere kommuner fortæller, at det er flere år siden, at de har været i kontakt med et barn eller en ung i målgruppen.

Kommunerne fortæller, at størstedelen af børn og unge med varigt høretab, profiterer af et høreteknologi som fx CI.

Kommunerne oplever, som Social- og Boligstyrelsen også angiver i den Centrale Udmelding, et fald i efterspørgslen på højt specialiserede tegnsprogsindsatser. Faldet skyldes, at antallet af børn og unge med behov for indsatserne falder betydeligt. Kommunerne giver ligeledes udtryk for, at de tekniske faciliteter som i dag findes til børn og unge med varigt høretab, såsom CI, umiddelbart har en god effekt og giver børnene mulighed for at høre, og dermed indgå i fællesskaber på lige fod med deres naturligt hørende jævnaldrende.

I drøftelserne kommunerne imellem, bliver der præsenteret en række dilemmaer ift. børn og unge i (og omkring) målgruppen. Det drejer sig fx om, hvornår tegnsprog er relevant for børn og unge med høretab, som har CI? Og om det er etisk forsvarligt, at de børn og unge der har CI reelt ikke kan kommunikere, når høreapparatet ikke er sat i og de ikke har lært tegnsprog? Det skal dog nævnes, at når kommunerne oplever, at et barn eller en ung ikke profiterer af CI eller anden høreteknologi, og dermed har behov for en

anden måde at kommunikere med omverdenen på, så visiteres barnet straks til tegnsprogsindsatser. Kommunerne har en klar interesse i, at børn og unge i målgruppen, og deres familier, bliver tildelt den hjælp og støtte, som de har behov for og ret til.

Det bliver ligeledes fremhævet, at det ikke er muligt at fastholde et tegnsprogmiljø i de enkelte kommuner, da antallet af børn og unge med varigt høretab og behov for tegnsprogsindsatser er meget begrænset. Flere af de kommuner, der har børn eller unge i målgruppen nævner, at børnene og de unge er visiteret til Langelinieskolen eller andre højt specialiserede tilbud i hovedstadsregionen som fx Baltorpskolen i Ballerup. Langelinieskolen har et højt specialiseret tilbud til målgruppen, og dermed mulighed for at etablere et miljø for tegnsprog. Aldersspredningen hos de kognitivt normalt fungerende børn er der stor, hvorfor det kan være udfordrende at skabe et reelt tegnsprogmiljø for målgruppen.

Kommunerne anerkender, at det kan være kompliceret at fastholde de højt specialiserede kompetencer ift. tegnsprogsindsatser, men det skyldes, at målgruppen er så lille. Fx er det ikke muligt at fastholde højt specialiserede daginstitutioner til målgruppen, da der ikke er nok børn i målgruppen, og på samme tid er der frit valg af daginstitution.

Kommunerne forventer, at behovet for tegnsprogsindsatser vil fortsætte med at falde i takt med udvikling af ny teknologi, mulighed for CI-operationer mv.

Pårørende som ressource

De kommuner, der har erfaringer med målgruppen, nævner de pårørende som en relevant og vigtig ressource. Det drejer sig bl.a. om at sikre, at familierne også tildeles tegnsprogsundervisning, at der er fagligt personale eller tegnsprogstolke i skoler og dagtilbud, som er med til at sikre, at døve børn kan modtage undervisning på tegnsprog og at døve forældre kan kommunikere med personalet mv.

I visse familier er tegnsprog modersmålet, da børnene vokser op med døve forældre. Børnene får dog i dag oftest indopereret et CI, hvilket medfører, at de bruger verbalt sprog i daginstitution, skole mv. Her benytter kommunerne sig af tegnsprogstolke ift. samarbejdet med forældrene – kommunerne oplever ikke, at det er svært at anskaffe tegnsprogstolke.

Kommunerne fortæller desuden om døve forældre, som fravælger at lade deres barn operere med et CI, og at de børn og unge naturligvis skal have et relevant tilbud.

Når et barn eller en ung med hørende forældre har fået indopereret CI med succes, og derfor kommunikerer med omverdenen verbalt, vurderer kommunerne som udgangspunkt ikke, at der er behov for, at de skal tilbydes tegnsprog.

Overgange i et ungt liv

Ved overgange i barnets eller den unges liv, såsom fra daginstitution til skole, skole til ungdomsuddannelse e.l., prioriterer kommunerne overleveringsmøder. Det gøres ift. alle børn og unge, herunder også børn og unge med høretab. På disse overleveringsmøder deltager audiologopæder og andre fagpersoner fra barnets/den unges hverdag. Der er opfølgende netværksmøder, hvor barnets skolestart fx drøftes ift. barnets behov, brug af mikrofoner eller anden teknologi mv.

Kommunerne i hovedstadsregionens aktuelle koordinering

Koordination med audiologiske afdelinger, kommunikationscentre og på landsplan

Som beskrevet i afsnittet ovenfor, møder de enkelte kommuner sjældent børn og unge i målgruppen, hvilket betyder, at kendskabet til målgruppen og viden om indsatser til denne kan være begrænsede hos den enkelte sagsbehandler. Især de mindre kommuner fortæller, at skulle en sagsbehandler møde et barn eller en ung med høretab kontaktes Center for døve eller Center for høretab, da der er behov for specialiseret viden og indsigt i, hvilke opmærksomhedspunkter der er ift. målgruppen, herunder krav, retningslinjer mv. Dette gælder dog ikke de større kommuner i hovedstadsregionen, da de oftere møder børn og unge i målgruppen, og dermed har mulighed for at have erfaringer in house. Når (de mindre) kommuner kommer i kontakt med et barn eller en ung med varigt nedsat høretab, som ikke profiterer af CI eller anden høreteknologi, opsøger de viden hos specialiserede enheder, som:

- De audiologiske afdelinger
- Center for døvblindhed og høretab
- Center for høretab
- Udbydere af teknologiske hjælpemidler
- Langelinieskolen o.a. højt specialiserede tilbud

Kommunerne fortæller om et godt samarbejde med de audiologiske afdelinger. Som beskrevet i den Centrale Udmelding indgår alle børn og unge under 18 år med høretab i et AVT-forløb på audiologisk afdeling. De audiologiske afdelinger beslutter i samarbejde med forældrene, om børnene/de unge skal have indopereret CI eller kan profitere af anden høreteknologi. Nogle kommuner beretter også, at de selv retter henvendelse til audiologisk afdeling, når de fagligt vurderer, at barnet har behov for at tillære sig tegnsprog eller støttetegn, og her oplever de imødekommenhed fra afdelingerne. Der er et ligeledes et velfungerende samarbejde med de audiologiske afdelinger vedrørende, hvilke indsatser der virker og hvilke der ikke virker.

Samarbejdet med de audiologiske afdelinger indebærer også, at kommunerne sammen med forældrene løbende drøfter, hvilke indsatser der skal til for at sikre, at barnet/den unge kan kommunikere med omverdenen. Forældrene følger som oftest anbefalingerne fra de audiologiske afdelinger, hvilket som udgangspunkt ikke inkluderer tegnsprog.

En del af indsatserne til børn og unge "omkring" målgruppen ligger i de regionale kommunikationscentre (Kommunikationscentret Hillerød, Kommunikationscentret Rønne og Kommunikationscentret Region Hovedstaden). Kommunikationscentre har specialviden om kommunikationsvanskeligheder, herunder hørevanskeligheder, og de sammensætter forløb, der passer til det enkelte barns/den unges behov. Når børnene/de unge er i forløb i et Kommunikationscenter foregår dette altid i et tæt samarbejde med ophavskommunen. Kommunikationscentre leverer ikke specialiserede tegnsprogsindsatser, men bliver ofte inddraget ift. børn og unge med CI eller anden høreteknologi.

Kommunerne kan være inddraget i valget af fx daginstitution, skole e.l. til et barn eller en ung med høretab, da de har kendskab til steder, hvor der er ansat en medarbejder med tegnsprogkundskaber/tegn til tale, akustiske forhold i institutionerne m.v. Det er dermed lægefaglige forhold, der har påvirket udviklingen på høreområdet, og det betydelige fald i behovet for tegnsprogsindsatser, som man også oplever i kommunerne.

En relevant samarbejdspartner for kommunerne på området høretab er også de private udbydere af høreteknologiske hjælpemidler. Selv i de store kommuner er der ikke ressourcer til at følge med i den betydelige teknologiske udvikling på høreområdet, da der løbende kommer nye produkter på markedet, tilpasninger mv. Det er centralt, at kommunerne samarbejder med udbydere, som kommer med anbefalinger til kommunerne vedrørende de bedste hjælpemidler, prisfastsætning mv.

Der koordineres altså i dag internt i kommunen med henblik på børnenes/de unges behov mv., mens det ligeledes sker ud mod eksterne aktører, såsom audiologisk afdeling, private aktører mv.

Udvikling i kapacitet og belægning på de lands- og landsdelsdækkende tilbud

KL's Koordinationsforum følger løbende udviklingen i kapacitet og belægning på de lands- og landsdelsdækkende tilbud, som er helt eller delvist objektivt finansierede. På området for børn og unge med høretab bliver følgende tilbud fulgt: CDH – undervisning og behandling (Region Nordjylland), Center for høretab (Region Syddanmark) og Skolen på Kastelvej (Københavns Kommune). Der bliver årligt udarbejdet en rapport, der sætter fokus på de lands- og landsdelsdækkende tilbud, hvor formålet er at følge og potentielt udpege konkrete tilbud, hvor der er grund til at være bekymret for den fremadrettede bæredygtighed.

Kendskab til børnene/de unge

Kommunerne bliver typisk kontaktet af audiologisk afdeling, når der er mistanke om, at et barn er døvt. I visse situationer kan det være den kommunale sundhedsplejerske, der bliver bekendt med situationen først gennem forældrene, hvorefter der koordineres internt i kommunen, da sundhedsplejen kontakter PPR.

Kommunerne bliver, som beskrevet i den Centrale Udmelding ofte inddraget i AVT-forløbene, som de audiologiske afdelinger står for. Det er dog forældrene, der er primære på AVT-samarbejdet med de audiologiske afdelinger.

Kvalifikationer på almenområdet

De børn og unge med varigt høretab, som profiterer af CI, er oftest inkluderet på almenområdet, det gælder både på daginstitutionsområdet og ift. skolerne. Kommunale daginstitutioner med kvalificeret personale varetager ofte de ekstra behov, der er ved at have et barn med høretab. Kommunerne kan være udfordrede på rekruttering af kvalificeret personale, samt fastholdelse i bestemte daginstitutioner, da der ses en betydelig personaleudskiftning. Kommunerne gør hvad de kan for at fastholde personale, der er kvalificeret til at arbejde med børn og unge med høretab. Det er kommunerne i hovedstadsregionens vurdering, at der kan være et behov for at styrke daginstitutionstilbud og skoler ift. tegnsprogskompetencer – det er dog yders sjældent, at behovet opstår, da målgruppen er særdeles lille.

Der findes også kommunale daginstitutioner med et specialpædagogisk miljø, som er centreret omkring en almen institution, der har specialiseret sig i sproglige komplikationer og kommunikative vanskeligheder. Der er dog ikke tegnsprog på de tilbud.

Det samme gør sig gældende på skoleområdet. Det gælder dog, at forældrene har frit valg ift. ønske af daginstitution og skole. Hvis forældrene ønsker en anden daginstitution eller skole end de institutioner, der har specialiserede kompetencer inden for høreområdet, vil det betyde færre ressourcer og mindre viden på området. På samme tid vil det være en større opgave for kommunen at opkvalificere pædagog- eller lærerteams ift. at håndtere de udfordringer, teknologiske løsninger mv., der kan opstå og/eller være behov for i hverdagen.

De større kommuner i hovedstadsregionen har mindre høreteams med kompetente medarbejdere, som varetager og koordinerer de indsatser, der iværksættes for børn og unge med høretab.

TEMA 2: Fremadrettet tilrettelæggelse af indsatsen

Formål med beskrivelsen

Social- og Boligstyrelsen beskriver i anmodningen, at de ønsker svar på følgende:

Hvordan vil kommunerne tilrettelægge den fremadrettede tegnsprogsindsats, så der sikres en tilstrækkelig grad af koordination og samarbejde i forhold til anvendelse og opretholdelse af det fornødne udbud af højt specialiserede tegnsprogsindsatser til børn og unge med et varigt høretab? Herunder også:

- 1) Hvordan sikres det fremadrettet, at der på tværs af kommunerne i regionen er det fornødne udbud af højt specialiserede tegnsprogsindsatser?*
- 2) Hvordan sikres det fremadrettet, at børn og unge med et varigt høretab i alle dele af landet imødekommes i deres behov for undervisning og fastholdelse i brug af tegnsprog?*

Hvilke konkrete tiltag påtænker kommunerne i regionen og/eller på tværs af regionerne at iværksætte for at sikre, at der er de fornødne højt specialiserede tegnsprogsindsatser til stede til målgruppen?

Hvilke eventuelle udfordringer oplever kommunerne i regionen i forhold til højt specialiserede tegnsprogsindsatser til børn og unge med et varigt høretab, som ikke er beskrevet i den centrale udmelding? Herunder også:

- 1) Hvilke forslag har kommunerne i regionen på at løse disse øvrige udfordringer?*
- 2) Hvilke tiltag har kommunerne i regionen selv mulighed for at iværksætte?*

Kommunerne i hovedstadsregionens fremadrettede tilrettelæggelse af tegnsprogsindsatser

Ikke behov for nye tilbud til målgruppen

Kommunerne arbejder målrettet for at de børn og unge der har behov for højt specialiserede tegnsprogsindsatser, imødekommes i dette behov, hvilket sker i et samarbejde med de audiologiske afdelinger, kommunikationscentrene mv., som beskrevet ovenfor. Overvejelser omkring brug af tegnsprogsindsatser omtales i ovenstående afsnit.

Kommunerne er forstående over for Social- og Boligstyrelsens bekymring for tilbuddene og herunder fastholdelse af de højt specialiserede kompetencer, men kommunerne kan ikke sikre yderligere brug af de højt specialiserede tilbud end til de målgrupper, hvor der er behov herfor. Det kræver en national indsats at sikre børnene/de unge i målgruppen en fyldestgørende udvikling med et veletableret tegnsprogsmiljø mv. – det kan ikke udelukkende sikres fra kommunalt niveau, da målgruppen er for lille.

Oversigt over antal i målgruppen

Kommunerne kan se et behov for, at der oprettes en form for nationalt register over, hvor mange der er i målgruppen defineret af Social- og Boligstyrelsen i den Centrale Udmelding, men også i målgrupperne

”omkring”. Før eventuel oprettelse skal behovet for et register undersøges, og udgifter til opretholdelse holdes op mod fordele. Registeret skal naturligvis overholde GDPR-lovgivning mv. Om muligt kan det i registret angives, hvilke tilbud børnene/de unge er visiteret til, og på den vis kan kommunerne tilgå viden om, hvilke tilbud der besidder kvalifikationer på høreområdet. I dag har kommunerne blot indsigt i, hvilke tilbud børn og unge med høretab inden for egen kommunegrænse, benytter sig af. Kommunerne foreslår, at registeret er landsdækkende, og fx placeret hos aktuelle VISO-leverandører e.l.

Kommunerne i hovedstadsregionens fremadrettede organisering af indsatserne

Netværk blandt kommunerne

For at sikre videndeling på høreområdet mellem kommunerne, kan der etableres et netværk på tværs af kommunerne i hovedstadsregionen. Der kan i netværket afholdes arrangementer, temadage og kurser for relevante kommunale medarbejdere og ledere, som kan levere viden om relevante udfordringer, indsatser mv. til børn og unge med høretab.

Et netværk kan sikre, at viden på området bredes ud, og at det bliver tydeliggjort, at det ikke udelukkende handler om det teknologiske perspektiv, men også omhandler familiesamarbejde, selvforståelse mv.

Det foreslås, at netværket nedsættes på tværs af hovedstadsregionens kommuner, relevante leverandører af indsatser til målgruppen mv.

Nogle kommuner indgår allerede i dag i tværkommunale netværk på høreområdet. De eksisterende netværk er brugerdrivne. Her drøftes erfaringer, indsatser og samarbejde med bl.a. audiologiske afdelinger, nye undersøgelser og teknologier mv. Et nyt netværk kan trække på erfaringer fra de nuværende.

Nedsættes et netværk på tværs af kommuner og regionen skal udpeges en arbejdsgruppe, der står for planlægning af arrangementer mv.

Koordinering ved brug af rammeaftalesamarbejdet

Kommunerne vil sikre, at det gode samarbejde mellem de 29 kommuner i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden fortsætter i rammeaftalesamarbejdet, der foregår i regi af Embedsmandsudvalget for det specialiserede socialområde under KKR Hovedstaden. Rammeaftalesamarbejdet har bl.a. fokus på de mest specialiserede tilbud, samt at sikre økonomisk bæredygtige tilbud på det specialiserede socialområde, herunder for børn og unge med høretab.

Højt specialiserede tilbuds tilrettelæggelse af indsatser og kapacitetstilpasning

De specialiserede tilbud med indsatser rettet mod målgruppen af børn og unge med høretab og behov for tegnsprogsindsatser opfordres til at fortsætte dialogen med kommunerne. Således kan det sikres, at indsatserne i større grad tilrettelægges og kapaciteten tilpasses, så behov hos målgruppen efterkommes. Det kan fx være ved at levere målrettede ydelser lokalt i kommunerne i form af udgående funktioner, samt at tilbyde akutte og midlertidige indsatser, når der fx opstår et behov i en daginstitution eller skole.

Driftsherrerne af de højt specialiserede indsatser til målgruppen opfordres til at have opmærksomhed på efteruddannelse og kompetenceudvikling af personalet, og at sikre, at tilbuddene er opdaterede på den nyeste forskning og viden på området.

Tilbuddene bør være omstillingsparate og fleksible og inden for rammerne af høj faglighed og tænke i andre baner for på bedste vis at imødekomme behovene hos den enkelte borger, pårørende, fagpersonale og den kommunale myndighed.

Landsdækkende vidensmiljø

Kommunerne efterspørger en landsdækkende koordination af et vidensmiljø på høretabsområdet fx forankret i centralt regi, der sikrer løbende opdatering af viden på området og videreformidling til kommunerne ift. fx teknologi, metoder mv. Et landsdækkende vidensmiljø på høretabsområdet vurderes at være en hensigtsmæssig og effektiv måde at sikre implementering af ny viden og opkvalificering af de kommunale medarbejdere på bl.a. almenområdet, som er i kontakt med målgruppen. Forud for eventuel oprettelse af et landsdækkende vidensmiljø bør behov og efterspørgsel undersøges grundigt.

Både de højt specialiserede tilbud og kommunerne skal have opmærksomhed på at sikre, at viden og erfaringer hos de højt specialiserede tilbud implementeres i både almene og specialtilbud i kommunerne, og dermed sikre videndeling med kommunerne.

Bilag

Marius profiterede ikke af en CI-operation

Da Marius var omkring 2 år gammel blev det konstateret, at han ikke kunne høre. Hans forældre tog ham til ørelægen, hvor han fik indlagt dræn – det gav ham dog ikke hørelsen tilbage. Marius blev efterfølgende henvist til høreklubben og kort efter CI-opereret. Han er på dette tidspunkt 2½ år. Efter CI-operationen blev Marius og hans forældre tilbudt et AVT-forløb hos den audiologiske afdeling på hospitalet, hvor kommunens PPR-medarbejder også deltog, så der kunne sikres en overlevering fra AVT-forløbet og til daginstitution mv. På AVT-forløbet anbefales forældrene, at der udelukkende skal fokuseres på, at Marius' CI skal virke, og han dermed skal kommunikere verbalt, og ikke læres tegn.

Marius er i begyndelsen i en almindelig børnehave med støtte i 15 timer. Efter et år, da Marius er 3½ år, vurderes det fra børnehavens side i samråd med PPR og forældrene, at der er behov for et mere specialiseret miljø med færre børn og mere visualisering og tegn til tale for, at Marius kan trives og forhåbentlig udvikle sit talesprog. Først efter et par år tilknyttet AVT-forløbet får han og familien et tegn til tale-forløb. Til trods for forskellige indsatser i AVT-forløbet har Marius, der nu er en stor børnehavedreng dog ikke lært at tale eller høre, og da han er omkring fem år bliver han igen CI-opereret.

Da Marius nærmer sig skolealderen foretrækker kommunen, at han tilbydes en plads i en skole, som har en afdeling for børn med høretab eller en skole med tegnsprog, men audiologisk afdeling vurderer, at han skal i en tale-sprog-klasse. Kommunen er bekymret, da Marius ikke kommunikerer verbalt, og det samme er den skole, han er tiltænkt at gå i og som derfor afviser dette som en mulighed. Det ender med, at Marius bliver tilbudt en plads på skolen med specialtilbud, som kommunen havde tiltænkt, som det mindst indgribende tilbud. Her er Marius i et lille miljø, hvor han får individuel undervisning og stillet alle relevante høretekniske hjælpemidler til rådighed.

Marius er nu 6½ år. Han er en sød og kærlig dreng, der dog ikke har meget med omverdenen at gøre. Han har ikke et verbalt sprog, og kommunikerer via billeder, mimik og enkelte tegn, som han bl.a. får lært på skolen. Forældrene får fortsat at vide, at tegnsprog vil forsinke Marius' mulighed for at lære at kommunikere verbalt.

Efter 2 år i tale-høreklassen, konstaterer skolen og forældrene, at Marius ikke udvikler sig, som han skal. Kommunen tager kontakt til Center for høretab, som konstaterer, at Marius er normalt kognitivt begavet, men at han ikke forstår, hvad der foregår i undervisningen og heller ikke selv kan udtrykke sig grundet sin manglende kommunikationsevne. Center for høretab anbefaler, at Marius tilbydes et skoleforløb på en skole der tilbyder tegnsprog, dansk med støttetegn, tegnstøttet kommunikation og dansk tale, hvilket han får. Marius er 9 år, da han begynder der.

Kommunen ser tilbage på et forløb, hvor Marius først sent i sit skoleforløb tilbydes kommunikationsmuligheder bl.a. via tegnsprog. Kommunen har i en stor del af forløbet peget på en mere indgribende indsats i specifikt i forhold til skoletilbud, men forældrene er blevet vejledt til at gå en anden vej. Marius har i dag stadig et begrænset verbalt sprog, men han er blevet bedre til tegnsprog, og han trives i sit skoletilbud.